

Gyakran ismételt kérdések a református hittan érettségivel kapcsolatban

Sok kérdés és mítosz övezi a református hittan érettségi témakörét. A célunk az, hogy eloszlassuk a kételyeket, és a leggyakoribb kérdések mentén rendszerezzük a témát. Az érettségi állami, kimeneti vizsga, így annak szabályozását, kereteit - a többi közismereti érettségi tárgyhoz hasonlóan - az állami rendszer szabályozza. Ennek alapja: Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet.

1. Hol található az érettségi vizsgával kapcsolatos információk?

Az Oktatási Hivatal honlapján: www.oktatas.hu

2. Hol található az érettségi vizsga törvényi szabályozása?

Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet (továbbiakban: vizsgaszabályzat)

Többek között a Nemzeti Jogszabálytárban: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=30517

3. Hol található a vizsga tartalmi leírása?

Az Oktatási Hivatal hivatalos honlapján:

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2017/reformatus_hittan_vl.pdf

4. Hol található a vizsgakövetelmények leírása?

Az Oktatási Hivatal hivatalos honlapján:

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2017/reformatus_hittan_vk.pdf

5. Meddig lehet jelentkezni a középszintű érettségire református hittan tantárgyból?

Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet (továbbiakban: vizsgaszabályzat) 12. § 6) bekezdés b) és c) pontja alapján **érettségi vizsgát** két vizsgaidőszakban, a **május-júniusi** és az **október-novemberi vizsgaidőszakban** lehet tenni. Az érettségi vizsgára történő **jelentkezés** az e célra szolgáló **jelentkezési lappal történik**, amelyet az érettségi jelentkezést fogadó intézménybe kell benyújtani.

A jelentkezési határidő a május-júniusi vizsgaidőszak esetén **február 15-e**, az október-novemberi vizsgaidőszak esetén **szeptember 5-e**. (Ha a meghatározott időpontok munkaszüneti napra esnek, a jelentkezési határidő az ezt követő első munkanapon jár le.) A jelentkezési határidő elmulasztása esetén a vizsgát szervező intézménybe igazolási kérelmet lehet benyújtani a jelentkezési határidő utolsó napjától számított nyolc napon belül (az igazolási kérelemmel együtt a jelentkezési lapot és mellékleteit is be kell nyújtani). Az igazolási kérelem benyújtásának határideje jogvesztő. A kérelem elfogadásáról a vizsgát szervező intézmény dönt.

6. Hol lehet jelentkezni a középszintű érettségire református hittan tantárgyból?

Az érettségi vizsgára történő **jelentkezés** az e célra szolgáló **jelentkezési lappal történik**, amelyet az érettségi jelentkezést fogadó intézménybe kell benyújtani. A vizsgaszabályzat 5. §(1) szerint: Tanulói igény esetén az iskola köteles megszervezni a középszintű érettségi vizsgát minden olyan vizsgatárgyból, amely a helyi tantervében szerepel.

7. Lehet-e előrehozott vizsgát tenni református hittanból?

A többi tantárgyhoz hasonlóan, osztályozó vizsgát követően van rá lehetőség, azonban református hittanból – annak közösségépítő és személyiségformáló céljai miatt -nem javasoljuk az előrehozott vizsga letételét.

8. Mi a teendő, ha valaki iskolai keretek között nem tanult hittant, de szeretne református hittanból érettségizni?

Tanulói jogvisztonnal rendelkezők számára:

Érettségi vizsgára a tanulói jogvisztonnal rendelkező vizsgázók a május-júniusi vizsgaidőszakban csak a „saját” középiskolájukban jelentkezhetnek. Minden további információt és segítséget a vizsgázónak a „saját” középiskolája fog megadni. Az október-novemberi vizsgaidőszakban nem minden középiskola szervez érettségi vizsgát. A tanulói jogvisztonban álló, érettségi bizonyítvánnyal még nem rendelkező vizsgázó az október-novemberi vizsgaidőszakban abban a középiskolában jelentkezhet, amellyel a tanulói jogvisztonja fennáll, illetve, ha a középiskola nem szervez érettségi vizsgát, a kijelölt középiskolában vagy a kormányhivatalnál.

Ha valaki tanulói jogvisztonnal rendelkezik, de az az oktatási intézmény, ahol tanul nem szervez pl. református hittanból érettségit, és nem is oktatják az intézményben ezt a tárgyat, akkor keresnie kell egy fogadó intézményt, ott vendégtanulói státuszt kell kérvényeznie. Ezt követően osztályozóvizsgán kell számot adnia tudásáról (9., 10., 11. 12. osztály tantárgyi követelményeit teljesítve), hogy érettségi vizsgára jelentkezhesen.

Részletek itt találhatóak:

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/Jelentkezes_menete_tanuloi_jogvisztonnal_rendelkezo_k_20190806.pdf

9. Tanulói jogvisztonnal nem rendelkezők számára:

Ha a vizsgázó rendelkezik érettségi bizonyítvánnyal, Magyarországon bármelyik vizsgatárgyból bármelyik vizsgaidőszakban tehet érettségi vizsgát, függetlenül attól, hogy a középiskolában tanulta-e az adott vizsgatárgyat, az adott vizsgatárgyból van-e érettségi eredménye, illetve milyen szintű érettségi eredménye van. Az „új” érettségi vizsgák száma nincs korlátozva, életkorhoz sincs kötve, és a vizsgázó egy adott vizsgatárgyból annyiszor tehet érettségi vizsgát, ahányszor azt szeretné. Egy vizsgaidőszakban egy vagy akár több vizsgatárgyból is lehet „újra” érettségi vizsgát tenni.

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/Jelentkezes_menete_erettsegi_bizonyitvannyal_20190806.pdf

10. Kell-e fizetni az érettségi vizsgáért?

Térítésmentes az érettségi vizsga a tanulói jogviszton ideje alatt az érettségi bizonyítvány megszerzéséig és az adott vizsgatárgyból az érettségi bizonyítvány megszerzése előtti, tanulói jogvisztonban tett sikertelen érettségi vizsga első javító- és pótló vizsgája.

Minden más esetben a vizsgáért vizsgadíjat kell fizetni. A fizetendő vizsgadíj összege: - Ha a jelentkező vizsgajelentkezését egy kormányhivatalba nyújtja be, a középszintű érettségi vizsgáért az adott évre érvényes kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) 15 %-ának megfelelő, ezer forintra kerekített összeget kell fizetnie az Oktatási Hivatal számára (ez az összeg 2019-ben 22.000,- Ft).

A vizsgadíj befizetését igazoló dokumentumot a jelentkezési lap mellékleteként kell benyújtani. Ha jelentkező a középszintű vizsgajelentkezését egy középiskolába nyújtja be, úgy a

középszintű vizsga fent meghatározott vizsgadíját – a középiskola által meghatározott módon – a középiskolának kell befizetni.

11. Hogy alakulnak a jegyek?

A vizsgázó teljesítményét a pontszámok százalékban és osztályzatban történő kifejezésével minősíteni kell. A teljesítmény százalékban történő kifejezésekor a számítást csak az egész szám megállapításáig lehet elvégezni, tizedesjegy nem állapítható meg. Ha egy vizsgatárgy vizsgája több vizsgarészből áll, a vizsgázónak minden vizsgarészből legalább tizenkettő (12) százalékot kell teljesítenie ahhoz, hogy a vizsgatárgyból a teljesített százalékérték alapján legalább elégséges osztályzatot kaphasson. Ha a vizsgázó valamelyik vizsgarészből nem éri el a 12 százalékot, a többi vizsgarész eredményétől függetlenül az érettségi vizsgájára elégtelen eredményt kap. Az érettségi vizsga során a vizsgázók az írásbeli és a szóbeli vizsgarész során nyújtott teljesítményükre pontszámokat kapnak, ezeket összeadják, és így határozzák meg a teljes vizsga százalékos eredményét.

A vizsgaszabályzat 41. § (3) bekezdése alapján középszintű érettségi vizsga esetén az elérhető pontszámok százalékos teljesítésének osztályzatban történő kifejezése a következő:

- a) 80-100% elérése esetén jeles (5),
- b) 60-79% elérése esetén jó (4),
- c) 40-59% elérése esetén közepes (3),
- d) 25-39% elérése esetén elégséges (2),
- e) 0-24% elérése esetén elégtelen (1).

12. Melyek az értékelési szempontok?

TARTALOM	A tétel	B tétel	Összesen
Tématartás a vizsgázó megértette a témát a témának megfelelően fejti ki - a más témához kapcsoló pontokon megmarad a tétele témájánál	5/	3/	8/
II. Tárgyi tudás ismeri és használja a tételéhez tartozó adatokat tudja és használja a téma kifejtésében a megfelelő szakkifejezéseket feleletében kimondja az ún. „kulcsszavakat” a tételben szereplő neveket használja ha a tétel szerint szükséges, akkor használja a bibliai ismereteit ha a tételhez szükséges, használja az egyháztörténeti ismereteit ha a tételhez szükséges, használja a hittani-erkölcstani ismereteit - általános kulturális tájékozottságot mutat	10/	3/	13/
III. Megfelelő szó és fogalom használat a témának megfelelő általánosan elfogadott fogalmakat használja - ebben tudatos és értő	3/	2/	5/
IV. Gondolatgazdagság, problémaérzékenység a téma tárgyalásában kerüli a szükségtelen egyszerűsítést - jelzi, hogy a téma milyen vonatkozásban van a	1/	1/	2/

mai ember problémáival			
V. A témának megfelelő memoriter szöveghű és tartalmi szempontból indokolt előadása ha a tétel igényli, használ idézetet - az idézetet pontosan használja	1/	1/	2/
Összesen	20/	10/	30/

ELŐADÁSMÓD	A tétel	B tétel	Összesen
I. A témának megfelelő világos felépítés Áttekinthető és tagolt szerkezet (bevezetés, tárgyalás, összefoglalás) - alkalmazkodás a téma belső logikájához	5/	1/	6/
II. Logikus érvelés legyen állítás és bizonyítás - a fentiek logikus rendben álljanak	5/	2/	7/
III. Világos nyelvi forma szabatos fogalmazás a magyar nyelv szabályainak megfelelően - gördülékeny előadásmód	3/	1/	4/
IV. Lényegkiemelés, rendszerezés a témán belül megfelelően tagol - a téma központi gondolata nem sikkad el az előadás során	2/	1/	3/
Összesen	15/	5/	20/

(Ld.: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2017/reformatus_hittan_vl.pdf)

13. Hány tételt kell összeállítani?

20 db A tételt, és 20 db B tételt, amely a főtételhez nem kapcsolódik. Ezen tételek min. 25%-át évente frissíteni kell.

(Ld.: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2017/reformatus_hittan_vk.pdf)

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2017/reformatus_hittan_vl.pdf)

14. Milyen tartalmi követelményeknek kell megfelelni az érettségi tételek összeállítása alapján?

A szaktanár a jelentősebb, hangsúlyosabb témakörökből (17 témakörből 13 választható középszinten 2-2 tételt fogalmazhat meg.

(Ld.: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2017/reformatus_hittan_vk.pdf)

Az érettségi tételek A és B feladatból tevődnek össze.

Az A feladatok egy-egy témakör átfogó anyagából jelölnek ki egy-egy témát, amelyekben a vizsgázó bemutatja alapvető hit- és erkölcsstani ismereteit, rendszerezési képességei, és hit- és erkölcsstani tudásának alkalmazását.

A B feladatok a 13 témakörhöz szorosan kapcsolódó fogalmakat, rövidebb témákat, ó- és újszövetségi bevezetés-tudományi, valamint liturgikus ismereteket, forrás- és dokumentumelemzési, illetőleg 1 értelmezési feladatokat, korunk etikai problémáinak bemutatását kívánja meg a vizsgázótól.

A szaktanár az A feladatokhoz mindig más témakörből illeszt B feladatot. (https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakövetelmények2017/reformatus_hittan_vl.pdf)

15. Hogy néz ki egy érettségi tétel? Milyen formai követelményeknek kell megfelelnie?

Mindig egy konkrét feladatot kell megfogalmazni az adott témakörben pl. Mutassa be Gedeon életének főbb állomásait! Lehetőség van idézettel, esetleg valamely képzőművészeti alkotás képével illusztrálni a feladatot.

16. Vannak-e központilag kiadott tételek református hittanból?

Mindenki számára kötelezően követendő minták nincsenek. Minden vallás tanmenetének összeállítása során, a kerettanterv céljait és az érettségi vizsgakövetelményeit szem előtt tartva állítja össze az érettségi témaköröket. Etikai alapvetés, hogy más kollégától annak tudtával és engedélyével lehet érettségi tételeket átvenni és átdolgozni. A modulrendszer nagy szabadságot ad a tanároknak, érdemes az anyagokat minden esetben a saját osztályok korábban megszerzett ismereteihez igazítani.

A kormányhivatalok minden évben szerveznek református hittanból érettségit, amelyek tartalmát közzé teszik pl.:

https://www.oktatas.hu/koznevelas/erettsegi/2019tavasz_i_vizsgaidoszak/2019tavasz_nyilvanos_anyagok4?printMode=true

17. Van-e írásbeli vizsga református hittanból?

Nincs, csak szóbeli van.

18. Van-e emelt szintű vizsga református hittanból?

Bár a vizsgaleírásnál megtalálhatóak az emelt szintű vizsgakövetelmény tartalmi elemei, de jelenleg nincs mód ilyen típusú vizsgát tenni ebből tantárgyból.

19. Meg kell-e beszélni a diákokkal a vizsgatételeket?

NEM. A vizsgatételek titkosak. A vizsgaszabályzat 3. § szerint: az érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

a) rendelkezik-e az általános műveltség alapjaival és olyan képességekkel, amelyek alkalmassá teszik az önművelésre;

b) szert tett-e megfelelő tárgyi tudásra, gondolkodási és tájékozódási képességre, képes-e ismereteinek rendszerezésére és gyakorlati alkalmazására;

c) felkészült-e a felsőoktatási intézményekben folyó tanulmányok megkezdésére.

20. Mikor kell kiadni az érettségi témaköröket a diákoknak?

60 nappal a vizsgaidőszak kezdete (a magyar írásbeli vizsga) előtt. A témakörök nem tartalmazhatják a tételek konkrét feladatait.

21. Mikor kell leadni a szóbeli tételsorokat?

A vizsgaszabályzat szerit a 31. § (1) A középszintű szóbeli tételsorokat a kérdező tanár, vagy a kormányhivatal által működtetett vizsgabizottság esetén a Hivatal – az ágazati szakmai vizsgatárgyak esetén a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal – **az írásbeli vizsgák befejezését követően** a központi követelményekre épülő vizsgatárgyakhoz a miniszter által kiadott vizsgakövetelmények, illetve a helyi tantervekben található témakörök alapján állítja össze. A tételsorokat a Hivatal elektronikus formában átadja a kormányhivatalnak. A tételsorról legalább egy másolati példányt készíteni kell. Ha az érettségi vizsgát középiskolában szervezik, a tételek elkészítésénél alkalmazni lehet a helyi tantervben található követelményeket is.

22. Beleszólhat-e az érettségi elnök a vizsgatételek tartalmába?

A vizsgaszabályzat 31. §(2) szerint: Az igazgató által megküldött tételsorokat a vizsgabizottság elnöke aláírásával jóváhagyja, megőrzi, és a vizsgabizottság előzetes értekezletén átadja a kérdező tanárnak. Ha a vizsgabizottság elnöke úgy ítéli meg, hogy a középszintű szóbeli tételsor eltér a vizsgatárgy részletes követelményeitől, az igazgató útján azonnal felhívja a kérdező tanárt az érintett szóbeli tételeknek a vizsgakövetelmények szerinti átdolgozására.

23. Mi történik, ha a vizsgázó nem jelenik meg a szóbeli vizsgán?

A vizsgaszabályzat 40. §-a szerint: (1) Ha a vizsgázó fel nem róható okból a szóbeli vizsgán nem jelenik meg, vagy a vizsga helyszínéről engedéllyel eltávozik, illetve a megkezdett vizsgát engedéllyel nem fejezi be, a szóbeli vizsgát - ha erre lehetőség van - az igazgató engedélyével az adott vizsganapon vagy az adott vizsgaidőszak másik vizsganapján megismételheti, illetve ha erre nincs mód, másik vizsgaidőszakban, pótló vizsgát tehet. (2) Ha a vizsgázó a szóbeli vizsgáról felróható okból távol marad, vagy a vizsga helyszínéről engedély nélkül eltávozik, illetve a megkezdett vizsgát engedély nélkül nem fejezi be, azokból a vizsgatárgyakból, amelyekből nem tett szóbeli vizsgát, másik vizsgaidőszakban javítóvizsgát tehet. (3) E § alkalmazásában a vizsgázónak fel nem róható ok, minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.

Amennyiben tehát a vizsgázó nem jelent meg a szóbeli vizsgán, úgy a vizsgára vonatkozó kérelmével az érettségi jelentkezését fogadó intézmény vezetőjéhez kell fordulnia, a benyújtott igazolások alapján az intézmény vezetője dönt.

A vizsgaszabályzat 12. § (5) bekezdése szerint: (5) A sikertelen előrehozott érettségi vizsgát vagy a középiskolai tanulmányok teljes befejezését megelőzően tett szintemelő érettségi vizsgát követően az adott vizsgatárgyból javító és pótló vizsgára legkorábban a rendes érettségi vizsga vizsgaidőszakára vonatkozóan lehet jelentkezni."

Ha a vizsgázó az előrehozott érettségi vizsgáján nem jelenik meg (vagy elégtelen eredménnyel teljesíti), ebből a vizsgatárgyból a rendes érettségi vizsga során javító vagy pótló érettségi vizsgát tehet. Fontos, hogy tehet, vagyis ez nem kötelező, a vizsgázó a rendes érettségi vizsga során egy másik vizsgatárgyból is tehet érettségi vizsgát. A vizsgázó érettségi bizonyítványába a javító vagy pótló érettségi vizsgán - amelyet a rendes érettségi vizsga során tehet le - elért eredménye fog bekerülni.

24. Melyek a szóbeli vizsga előtti teendők?

A vizsgaszabályzat alapján: 27. § (1) A szóbeli vizsga megkezdése előtt, legkésőbb a szóbeli vizsga napján a vizsgabizottság értekezletet tart, amelyen megállapítja az írásbeli vizsgakérdésekre adott

válaszok minősítését, a szóbeli vizsga időbeosztását, a vizsgázók és a vizsgatárgyak sorrendjét, valamint az eredményhirdetés időpontját. (2) Az igazgató gondoskodik arról, hogy a vizsgázók bizonyítványai, az iskolai törzslapok, a középiskola pedagógiai programja, a vizsgatárgyak követelményei a vizsgabizottság rendelkezésére álljanak. ...

28. § (1) A vizsgabizottság elnöke az előzetes értekezleten szükség szerint ellenőrzi az érettségi vizsgára történő bocsatás jogszerűségét. Abban az esetben, ha a rendelkezésre álló iratok alapján kétséges, hogy a vizsgára bocsatás előfeltételei fennállnak, és az igazgató, valamint a vizsgázó meghallgatásával sem tisztázható egyértelműen a vizsgára bocsatás jogszerűsége, a vizsgabizottság elnökének tájékoztatnia kell a vizsgázót, hogy a vizsgát folytathatja, de amennyiben a vizsgára bocsatás előfeltételei nem valósultak meg, a miniszter az érettségi vizsgáját megsemmisítheti. A tájékoztatás megtörténtét a részletes jegyzőkönyvben rögzíteni kell. (2) Ha a vizsgabizottság megállapítja, hogy a vizsgára bocsatás előfeltételei valamely vizsgatárgyból nem álltak fenn, megsemmisíti az addig elért eredményt, az adott vizsgatárgyat határozattal törli, és a 12. § (15) bekezdése szerint a vizsgázó rendes érettségi vizsgáját előrehozott érettségi vizsgára változtatja. (3) A vizsgabizottság elnöke, ha a vizsgabizottság nem ért egyet az indítványával - az iratok megküldésével - a Hivatal intézkedését kezdeményezheti. (4) A vizsgabizottság elnöke, illetve a vizsgabizottság az eljárásáról részletes jegyzőkönyvet készít, melynek tartalmaznia kell az eljárás indokát, az alapjául szolgáló tényeket, az elhangzott nyilatkozatokat. A jegyzőkönyvet a vizsgabizottság elnöke és jegyzője, valamint az, akit meghallgattak, írja alá. (5) A vizsgabizottság elnökének a (3) bekezdésben indított eljárása esetén tájékoztatnia kell a vizsgázót, hogy a vizsgát folytathatja, de amennyiben a vizsgára bocsatás előfeltételei nem valósultak meg a miniszter az érettségi vizsgáját megsemmisítheti. A tájékoztatás megtörténtét a részletes jegyzőkönyvben rögzíteni kell.

25. Mi a szóbeli vizsga menete?

A vizsgaszabályzat szerint:

28. § (1) A vizsgabizottság elnöke az előzetes értekezleten szükség szerint ellenőrzi az érettségi vizsgára történő bocsatás jogszerűségét. Abban az esetben, ha a rendelkezésre álló iratok alapján kétséges, hogy a vizsgára bocsatás előfeltételei fennállnak, és az igazgató, valamint a vizsgázó meghallgatásával sem tisztázható egyértelműen a vizsgára bocsatás jogszerűsége, a vizsgabizottság elnökének tájékoztatnia kell a vizsgázót, hogy a vizsgát folytathatja, de amennyiben a vizsgára bocsatás előfeltételei nem valósultak meg, a miniszter az érettségi vizsgáját megsemmisítheti. A tájékoztatás megtörténtét a részletes jegyzőkönyvben rögzíteni kell. (2) Ha a vizsgabizottság megállapítja, hogy a vizsgára bocsatás előfeltételei valamely vizsgatárgyból nem álltak fenn, megsemmisíti az addig elért eredményt, az adott vizsgatárgyat határozattal törli, és a 12. § (15) bekezdése szerint a vizsgázó rendes érettségi vizsgáját előrehozott érettségi vizsgára változtatja. (3) A vizsgabizottság elnöke, ha a vizsgabizottság nem ért egyet az indítványával - az iratok megküldésével - a Hivatal intézkedését kezdeményezheti. (4) A vizsgabizottság elnöke, illetve a vizsgabizottság az eljárásáról részletes jegyzőkönyvet készít, melynek tartalmaznia kell az eljárás indokát, az alapjául szolgáló tényeket, az elhangzott nyilatkozatokat. A jegyzőkönyvet a vizsgabizottság elnöke és jegyzője, valamint az, akit meghallgattak, írja alá. (5) A vizsgabizottság elnökének a (3) bekezdésben indított eljárása esetén tájékoztatnia kell a vizsgázót, hogy a vizsgát folytathatja, de amennyiben a vizsgára bocsatás előfeltételei nem valósultak meg a miniszter az érettségi vizsgáját megsemmisítheti. A tájékoztatás megtörténtét a részletes jegyzőkönyvben rögzíteni kell.

26. Milyen esetben kell a szóbeli vizsgán póttételt húznia a vizsgázónak?

A vizsgaszabályzat 36. § (5) bekezdése alapján: ha a vizsgázó a szóbeli vizsgán a húzott tétel anyagából teljes tájékozatlanságot árul el, azaz feleletének értékelése nem éri el a szóbeli vizsgarészre adható összes pontszám 12%-át, az elnök egy alkalommal póttételt húzat vele. Ez esetben a szóbeli minősítést a póttételre adott felelet alapján kell kialakítani úgy, hogy az elért pontszámot meg kell felelni és egész pontra fel kell kerekíteni, majd a százalékos minősítést és az osztályzatot ennek alapján kell kiszámítani. Ha a vizsgázó a póttétel húzásától elzárkózik, ezt a tényt a jegyzőkönyvben rögzíteni kell.

Ha a vizsgázó a szóbeli vizsgán 12 százalék feletti eredményt ér el, az még nem jelenti, hogy az adott vizsgatárgyból nem bukik meg, ugyanis az írásbeli és a szóbeli vizsgán elért összpontszáma alapján kell elérni az elégségeshez szükséges 25 százalékos eredményt.

27. Mi a szóbeli vizsga menete?

A vizsgaszabályzat szerint: 33. § (1) A szóbeli vizsga megkezdése előtt a vizsgabizottság elnöke a jegyzőnek és a kérdező tanárnak átadja a vizsgázókról kiállított osztályozó ív egy-egy példányát.

(2) A szóbeli vizsga megkezdése előtt a vizsgabizottság elnöke tájékoztató értekezletet tart, amelyen ismerteti a vizsgázókkal a vizsgabizottság őket érintő döntéseit, az írásbeli vizsgán elért eredményeket, a szóbeli vizsgával kapcsolatos tudnivalókat, az érettségi vizsgát követő eredményhirdetés helyét és idejét, átadja a vizsgabizottság által hozott határozatokat, és ismerteti a vizsgabizottság döntése elleni jogorvoslat lehetőségét.

(3) A szóbeli vizsgán a vizsgabizottság tagjai közül egyidejűleg legalább háromnak - az elnöknek és a vizsgabizottság két tagjának - jelen kell lennie. A vizsgabizottság elnöke - a vizsga folytatása mellett - a vizsga helyiségét indokolt esetben, a szükséges ideig elhagyhatja, ha a háromtagú bizottság működése biztosított. Távollétében helyettesítését az általa kijelölt kérdező tanár látja el. Fel kell függeszteni a szóbeli vizsgát addig, ameddig a megfelelő számú bizottsági tag jelenléte nem biztosítható.

34. § (1) A szóbeli vizsga - beleértve a tételhúzást is - reggel nyolc óra előtt nem kezdhető el, és legfeljebb tizenhét óráig tarthat. (2) A vizsgázónak legalább harminc perccel korábban meg kell jelennie a vizsga helyszínén, mint amely időpontban az a vizsgacsoport megkezdje a vizsgát, amelybe beosztották.

(3) 35. § (1) A szóbeli vizsga nyilvánosságát a vizsgabizottság elnöke hivatalból vagy kérelemre korlátozhatja, illetve zárhatja ki. Ki kell zárni a nyilvánosságot, ha azt a vizsgázó érdeke indokolja. A vizsgabizottság munkájában közreműködők nem zárhatók ki a szóbeli vizsgáról. A nyilvánosság kizárásával kapcsolatos döntést a vizsga jegyzőkönyvében meg kell indokolni, és a vizsga helyszínén közzé kell tenni. (2) Minden vizsgázónak - az idegen nyelv kivételével - vizsgatárgyanként harminc perc gondolkodási időt kell biztosítani a felkészülésre. A felkészülési idő alatt a vizsgázó jegyzetet készíthet, de gondolatait szabad előadásban kell elmondania. (3) Egy-egy vizsgatárgyból a feleltetés időtartama - ha e szabályzat másképp nem rendelkezik - középszintű vizsga esetén tizenöt percnél több nem lehet. (4) Az egyes tantárgyak szóbeli vizsgáihoz szükséges segédeszközökről a kérdező tanár gondoskodik. (5) A vizsgázók a vizsgateremben egymással nem beszélgethetnek, egymást nem segíthetik.

27. Minimum hány tagból kell, hogy álljon a vizsgabizottság?

A szóbeli vizsgán a vizsgabizottság tagjai közül egyidejűleg legalább háromnak - az elnöknek és a vizsgabizottság két tagjának - jelen kell lennie. A vizsgabizottság elnöke - a vizsga folytatása mellett - a vizsga helyiségét indokolt esetben, a szükséges ideig elhagyhatja, ha a háromtagú bizottság működése biztosított. Távollétében helyettesítését az általa kijelölt kérdező

tanár látja el. Fel kell függeszteni a szóbeli vizsgát addig, ameddig a megfelelő számú bizottsági tag jelenléte nem biztosítható.

28. Mikor kezdődik a szóbeli érettségi?

A vizsgaszabályzat szerint 34. § (1) A szóbeli vizsga - beleértve a tételhúzást is - reggel nyolc óra előtt nem kezdhető el, és legfeljebb tizennyolc óráig tarthat. (2) A vizsgázónak legalább harminc perccel korábban meg kell jelennie a vizsga helyszínén, mint amely időpontban az a vizsgacsoport megkezdí a vizsgát, amelybe beosztották.

29. Kik lehetnek bent az érettségiben?

A vizsgaszabályzat 35. § (1) alapján: A szóbeli vizsga nyilvánosságát a vizsgabizottság elnöke hivatalból vagy kérelemre korlátozhatja, illetve zárhatja ki. Ki kell zárni a nyilvánosságot, ha azt a vizsgázó érdeke indokolja. A vizsgabizottság munkájában közreműködők nem zárhatók ki a szóbeli vizsgáról. A nyilvánosság kizárásával kapcsolatos döntést a vizsga jegyzőkönyvében meg kell indokolni, és a vizsga helyszínén közzé kell tenni.

30. Meddig lehet vizsgáztatni?

A vizsgaszabályzat szerint: 35. § (2) Minden vizsgázónak - az idegen nyelv kivételével - vizsgatárgyanként harminc perc gondolkodási időt kell biztosítani a felkészülésre. A felkészülési idő alatt a vizsgázó jegyzetet készíthet, de gondolatait szabad előadásban kell elmondania. (3) Egy-egy vizsgatárgyból a feleltetés időtartama - ha e szabályzat másképp nem rendelkezik - középszintű vizsga esetén tizenöt percnél több nem lehet. (5) A vizsgázók a vizsgateremben egymással nem beszélgethetnek, egymást nem segíthetik.

31. Milyen speciális szabályok vonatkoznak a különleges bánásmódot igénylő tanulóakra?

Az Nkt. 56. § (1) – (2) bekezdése szerint a szakértői bizottság véleménye alapján a tanulót a „saját” középiskolájának az igazgatója mentesítheti az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól.

(1) A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató mentesíti

a) az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és ehelyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő,

b) a gyakorlati képzés kivételével egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól.

2 (2) Az érettségi vizsgán az (1) bekezdés b) pont szerinti tantárgyak helyett a tanuló - a vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint - másik tantárgyat választhat.

A fentiek értelmében a mentességek esetében a döntés joga és felelőssége az érettségi jelentkezést fogadó intézmény igazgatójává, tehát a mentességre vonatkozó kérelmet (emelt- és középszinten egyaránt) a szükséges igazolásokkal együtt az érettségi vizsgára történő jelentkezéskor kell benyújtani a jelentkezést fogadó intézményhez, és az intézmény igazgatója az érvényes szakvélemény alapján dönt arról, hogy milyen mentességeket engedélyez a vizsgázónak. Az igazgató nem térhet el a szakértői bizottság javaslatától, mivel erre a jogszabályok nem adnak számára felhatalmazást. A szakértői vélemény a kelezése napjától érvényes. A döntést befolyásolnia kell annak is, hogy a tanulmányok során a diák teljesítményét milyen módszerekkel mérték, értékelték. Amennyiben a rendelkezésre álló szakértői vélemény alapján nem lehetséges pontosan meghatározni

a tanuló számára adandó mentességeket, úgy a szakértői véleményt kiállító bizottsággal kell egyeztetni a lehetőségeket. A mentesítéssel kapcsolatban hozott döntést írásba kell foglalni, megjelölve a döntés indokait, a mérlegelés során figyelembe vett körülményeket, és a döntés alapjául szolgáló jogszabályhelyeket és a vizsga letételének pontos módját, valamint tájékoztatást kell adni a jogorvoslati lehetőségekről is.

37. § (1) bekezdése alapján a szóbeli vizsgán A 6. § (7) bekezdése alapján a vizsgázó kérelmére, az igazgató engedélye alapján a) a 35. § (2) bekezdésben meghatározott időt legfeljebb húsz perccel meg kell növelni, b) engedélyezni kell, hogy a szóbeli vizsgát írásban tegye le, c) lehetővé kell tenni, hogy a vizsga közben a szakvéleményben előírt vagy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt (pl. számítógép) használja, d) a tanuló a vizsgán mentesülhet az értékelés egy vagy több része alól, ha a középiskolában a megfelelő tantárgyból nem mentesítették az értékelés, minősítés egésze alól. Ha a vizsgázó szóbeli vizsgát írásban teszi le, a vizsgatétel kihúzása után, külön helyiségben, felügyelő tanár mellett készíti el dolgozatát. A dolgozat elkészítésére középszintű vizsga esetén harminc percet, emelt szintű vizsga esetén negyven percet kell biztosítani. A dolgozatot a vizsgázó, vagy a vizsgázó kérésére a kérdező tanár felolvassa. (Ld.: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/erettsegi_SNI_tajekoztato.pdf)

32. Hogyan és hol lehet megkapni az érettségi vizsga hivatalos dokumentumait?

Az érettségi vizsga eredményéről kiállított dokumentumokat az érettségi jelentkezést fogadó intézményben az eredményhirdető értekezleten adják át a vizsgázóknak. Az eredményhirdető értekezlet időpontját és helyszínét az érettségi jelentkezést fogadó intézmény határozza meg. Az eredményhirdetés nyilvános. Ha a vizsgázó nem tud megjelenni az eredményhirdető értekezleten, és meghatalmazást sem ad senkinek a dokumentumok átvételére vonatkozóan, úgy az érettségi dokumentum átvételéről az érettségi jelentkezését fogadó intézménnyel kell egyeztetnie.

33. Mi a különbség a javító és a pótló érettségi vizsga között?

Javító érettségi vizsga a vizsgázónak **felróható okból** meg sem kezdett, vagy megkezdett, de be nem fejezett, illetve a megkezdett, de a vizsgakövetelmények nem teljesítése miatt sikertelen rendes, előrehozott, pótló és az érettségi bizonyítvány megszerzése előtti szintemelő érettségi vizsga megismétlése. Javító érettségi vizsgát csak a folyamatban lévő érettségi vizsgát követő másik vizsgaidőszakban lehet tenni, és függetlenül a korábbi vizsgán elért esetleges részeredményektől, valamennyi vizsgarészt meg kell ismételni.

Pótló érettségi vizsga a vizsgázónak **fel nem róható okból** meg sem kezdett, vagy megkezdett, de be nem fejezett rendes, előrehozott, kiegészítő, szintemelő, ismétlő, javító érettségi vizsga folytatása.

Az igazgató engedélyezheti, hogy a vizsgázó a neki fel nem róható okból megszakadt vizsgáját ugyanazon vizsgaidőszakban folytathassa, mint amikor az érettségi vizsgáját megkezdte. Ha az igazgató engedélye alapján a vizsgázó az írásbeli vagy a gyakorlati vizsgarész helyett szóbeli vizsgát tesz, azaz a szóbeli vizsgarészt kétszer teljesíti, ebben az esetben a vizsgát az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI.13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: vizsgaszabályzat) 37. § (3) bekezdés szerint kell megszervezni és minősíteni.

A pótló érettségi vizsgán a korábban már sikeresen teljesített vizsgarészeket – amíg az adott tárgy vizsgakövetelményei nem változnak – nem kell újból teljesíteni. Arról, hogy kéri-e a már teljesített vizsgarész beszámítását, a jelentkezéskor a vizsgázó írásban

nyilatkozik. Fel nem róható oknak tekintendő minden olyan a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.

34. Melyek a lefontosabb teendők és időpontok az érettségivel kapcsolatban?

1. Az érettségi témakörök kihirdetése a diákok számára – 60 nappal az írásbeli vizsgák megkezdése előtt.
2. Az szóbeli érettségi tételek összeállítása leadása az értékelési szempontokat tartalmazó vizsgalappal együtt legkésőbb az írásbeli vizsgák utolsó napjáig.
3. A tanuló vagy osztály jellemzése. Ez nem kötelező, de az elnökök hálásak érte, hogy kapnak a vizsgázókról valami képet. Ezt szintén a szóbeli tételekkel együtt szokták kérni legkésőbb az írásbeli vizsgák utolsó napjáig.
4. A szóbeli vizsga napjáig:
 - a húzótételek borítékolása (A és B tétel egy borítékba kerül, mert nem kapcsolódhat a kettő egymáshoz)
 - források nyomtatása, eszközök előkészítése (Bibliai Atlasz, HKT, II.H.H., Biblia, énekeskönyv, térképtár)
 - a témaköröket érdemes egy A4-es lapra kinyomtatni, hogy amikor a diák húz a szaktanár és az elnök is lássa, hogy mi a témája
 - az értékelőlapok nyomtatása (annyi, ahány felelő érettségizik)

Egyéb kérdés esetén érdeklődni lehet:

Dr. Szászi Andreánál

e-mail: szaszi.andrea@reformatus.hu

tel: 0630 961 86 74

Csóri-Czinkos Gergőnél

e-mail: csori.gergo@reformatus.hu

tel: 0630 971 61 82

Források:

http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=30517

https://www.oktatas.hu/kozneveles/erettsegi/altalanos_tajekoztatas/erettsegi_vizsgatargyak

https://www.oktatas.hu/kozneveles/erettsegi/gyik_uj?itemNo=1

<https://net.jogtar.hu/getpdf?docid=99700100.kor&targetdate=20180101&printTitle=100/1997.+%28VI.+13.%29+Korm.+rendelet>

Készítette: Nagy Márta

RPI, pedagógiai szakértő